

A la recerca de l'eterna

JOVENTUT

La dictadura de la imatge

s'imposa a marxes forçades en la nostra societat.

La bellesa ha deixat de ser una qualitat innata per convertir-se en una opció a l'abast de tothom, o almenys, això diuen. La solució: la cirurgia estètica, un mètode i també un negoci que mou milers de milions i que va guanyant més i més adeptes, tant dones com homes, de manera espectacular. De vegades, però, pot arribar a convertir-se en una obsessió.

Si Cyrano de Bergerac haguera viscut a principi del segle XXI, tindria la possibilitat de suavitzar el seu prominentísim perfil nasal amb una ràpida operació de cirurgia, dita rinoplàstia, que li modificaria la forma del seu famós nas. Amb una intervenció quirúrgica d'aquestes característiques, el personatge creat per Edmond Rostand deixaria de ser el nasut més cèlebre de la història de la literatura universal per convertir-se en una més de les moltíssimes persones de tot el món que recorren a la cirurgia per canviar-se l'estructura facial o corporal. Cyrano, en aquest cas, hauria perdut bona part del seu encant.

El nas és, sens dubte, l'òrgan que més pot determinar la fesomia i la psicologia d'una persona. La intensa personalitat d'alguns famosos com Barbra Streisand, Rossy de Palma o el president de l'Atlético de Madrid, Jesús Gil, sembla que estiga en relació directa amb la grossària del seu òrgan olfactiu. Per a molta gent, però, les desmesurades proporcions d'aquest òrgan són font d'inseguretats i d'insatisfacció i poden arribar a provocar greus trastorns psicològics.

RAFA GIL

Avui dia, la cirurgia estètica —abans, un privilegi exclusiu per a gent adinerada, *top models* i estrelles de cinema— ofereix ràpides solucions a totes aquestes persones descontentes no només amb el seu nas, sinó amb qualsevol part del seu cos. El perfeccionament de les tècniques i sobretot les facilitats econòmiques que proporcionen les clíniques han democratitzat la possibilitat de transformar-se completament el cos, i oblidar-se dels durs i ineficaços règims alimentaris.

De tot això s'han ocupat en bona part les anomenades clíniques comercials, que han popularitzat la cirurgia amb intensives campanyes publicitàries. Aquests centres, propietat d'empresaris sense cap mena de relació amb la medicina, compten amb una llarga nòmina de professionals i ofereixen la possibilitat de pagar a mitjà i llarg termini unes operacions que, d'una altra manera, un ciutadà mitjà mai no s'hauria pogut permetre. Aquests centres, juntament amb les clíniques privades, gestionades directament per cirurgians plàstics que, en la majoria dels casos, treballen en hospitals públics, mouen un volum de diners massa important per deixar escapar aquest gran negoci en què s'ha convertit la imatge.

Tot i que les xifres reals són difícils de conèixer —existeixen molts centres que operen sense la necessària autorització (vegeu el requadre de la pàgina 20)—, es calcula que el mercat de les operacions de cirurgia estètica suposa uns 100.000 milions de pessetes anuals. Tot això, sense tenir en compte el bilió de pessetes que mou cada any el pròsper sector de la cosmètica.

Així doncs, els diners, el principal problema fa uns anys per sotmetre's a qualsevol operació d'aquesta mena, han deixat de ser, en certa manera, un entrebanc. Per menys de 10.000 pessetes al mes es pot aconseguir un augment de mames, una liposucció o un nas de som-

DOMÈNEC HUMBERT / EFE

Es calcula que el mercat de la cirurgia estètica mou un negoci de 100.000 milions de pessetes l'any

ni. Això sí, pagant la quota durant uns quants anys. I és que tot i que els preus no han pujat gaire en els últims deu anys –fins i tot s'han reduït en determinats casos–, una pròtesi mamària i una operació de nas no costen menys de 400.000 pessetes, un augment del volum dels llavis no baixa de les 100.000 pessetes, i el rejueniment de la cara i el coll i la liposucció poden arribar, dependent dels casos, a les 800.000 i 400.000 pessetes respectivament.

Però els desitjos de modificar el cos sembla que no tinguin límits, i fins i tot l'allargament dels ossos per corregir el dèficit de creixement s'incorpora com una possibilitat més per perfeccionar la figura. Els especialistes que realitzen aquest tipus d'operació reben cada dia més visites de persones que, per motius estètics, volen incrementar la seua estatura, tot i que una bona part d'aquests professionals es mostren reacs a fer-ho si els pacients es troben dins la corba normal de creixement.

Amb tota aquesta immensa varietat de possibilitats, no podia faltar una cirurgia sexual a la carta. I és que igual com ocorre amb el nas, les cuixes o el pit, no tothom està satisfet amb els seus òrgans sexuals. Deixant de banda l'allargament del penis –una operació cada cop més sol·licitada–, la cirurgia estètica vaginal es perfila com una de les últimes novetats. Tot i que molt menys demanada, aquesta intervenció permet adaptar el tamany dels llavis vaginals al gust de la pacient o donar una major consistència a la vulva.

A cop de bisturí. Algú podria dir, doncs, que si estem en desacord amb qualsevol part del nostre cos és perquè volem. De fet, l'actual Miss Brasil (en la imatge de l'esquerra), Juliana Borges de 22 anys, no s'ho va pensar gens a l'hora de preparar-se per guanyar el concurs de bellesa més prestigiós del seu país. Dinou operacions de cirurgia estètica ava-

len el cos més desitjat del Brasil. Liposuccions, lipoescultures, augment dels pits, correcció de les orelles i una operació als glutis l'han convertida en una de les dones més conegudes del planeta, no tant pels seus mèrits personals com per les crítiques que va rebre.

Però la fascinació brasilera amb la cirurgia estètica no es restringeix als concursos de bellesa. Una nova obsessió pels retocs al cos, inspirada en la supermodel Gisele Bündchen (actual companya sentimental de l'actor Leonardo Di Caprio) ha ajudat a convertir el Brasil en la capital de la cirurgia estètica, i superar així l'any 2000 els reis del bisturí, els nord-americans. Tot un fenomen que cal estudiar en un país amb un dels índexs de pobresa més alts del planeta.

No obstant això, Juliana no és l'única dona coneguda que ha optat per la cirurgia estètica a aquests nivells, impensables per a qualsevol ciutadà del carrer: el cos de l'actriu i cantant nord-americana Cher suporta un nombre insospitat d'operacions, i cada quatre o cinc anys apareix amb un nou aspecte; la famosa Pamela Anderson, coneguda pel volum dels seus pits, va decidir ara fa uns me-

J. BRAUNILDM

19 operacions de cirurgia estètica van portar la model Juliana Borges a aconseguir el títol de Miss Brasil

sos treure's la silicona "perquè no se sentia natural"; i altres com Raquel Welch o Elizabeth Taylor s'empenyen a què els anys no passen per elles. Hi ha, però, altres casos més espectaculars, com el d'Orlan, la primera artista que ha utilitzat la cirurgia estètica per fer de si mateixa una obra d'art. L'artista francesa fins i tot ha arribat a convertir el quiròfan en el seu estudi de treball.

Les dones són, doncs, les primeres en aquesta embogida carrera contra el pas dels anys, però els homes també s'hi han apuntat. En els darrers dos anys les operacions de cirurgia estètica en homes han augmentat un 50%, i algunes dades de clíniques privades assenyalen que el 20% dels pacients que se sotmeten a una operació estètica són homes. Eliminar les arrugues i les bosses de les parpelles són les operacions més sol·licitades.

Però els barons no només s'han incorporat a la cirurgia estètica, sinó que el món de la cosmètica, per exemple, ha experimentat un notable creixement en els darrers anys en productes per a homes. En el mitjans de comunicació també s'ha notat aquesta major preocupació masculina per la imatge. Actualment es publiquen a l'estat espanyol sis revistes específiques per a homes, on els tradicionals despleables amb esculturals imatges de models o actrius han donat pas a extensos articles sobre cosmètica, moda o viatges.

El fet és que la cirurgia estètica s'ha convertit en els nostres dies en una mena d'elixir de l'eterna joventut. No obstant això, a Europa encara no s'ha arribat a l'extrem dels Estats Units, on una cara de cinquanta anys arrugada és sinònim de poc poder adquisitiu. Si mirem als nostres veïns de l'altra banda de l'oceà Atlàntic, doncs, la bogeria de la cirurgia estètica no ha fet més que començar. Mentrestant, i enmig de tot aquest maremàgnum de cossos esculturals i bisturís, el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) ha inaugurat una nova instal·lació que convida els visitants a fotografiar-se nus per després mostrar les fotografies. L'objectiu: acceptar-nos tal com som, sense cap tipus de complex. Paradoxes de la vida.

Rosanna Melià

La perillosa recerca de la bellesa

Cirurgia estètica en mans de suposats especialistes sense qualificació professional, tractaments d'aprimament fraudulents oferts per determinades clíniques privades, proliferació de productes dietètics amb efectes secundaris insospitats, increment constant de casos d'anorèxia i bulímia entre els més joves. Heus ací els riscos que sotgen els que van darrere d'un rostre i un cos ideals.

La cirurgia estètica ofereix, la majoria de les vegades, una possible –i ràpida– solució a un nas massa gros, a uns pits caiguts o massa petits o a unes arrugues indesitjades. Però el caràcter quasi irreversible d'una intervenció quirúrgica és sempre un risc que no tothom vol assumir. I més quan posar-se en mans d'un cirurgià sense titulació o d'una clínica no reconeguda podria donar com a resultat un exemple tan catastròfic com el nas retallat de Michael Jackson.

En condicions, podríem dir, normals, una operació de cirurgia estètica comporta una sèrie de riscos inevitables, com qualsevol altra intervenció quirúrgica. No obstant això, el percentatge de complicacions en la rama de la cirurgia estètica és extremadament reduït si tot el procés –també el previ i el posterior a l'operació– es realitza sota el control d'un professional especialitzat. De fet, de les gairebé 250.000 operacions de cirurgia estètica que es van realitzar l'any 2000 en clíniques autoritzades, només es va presentar un 2% de denúncies contra el sector.

Cirurgians ambulants. Les operacions de cirurgia plàstica no sols tenen una finalitat estètica. Un bon nombre d'intervencions tenen caràcter reparador, perquè aspiren a corregir les alteracions o els danys físics causats per accidents, cremades o malformacions congènites. En la nostra sanitat pública, la cirurgia plàstica reparadora queda coberta per la Seguretat Social i els hospitals públics compten amb una qualificada nòmina de bons cirurgians

plàstics. En aquests centres públics, les intervencions de caràcter estètic tan sols es justifiquen en casos concrets –pacients amb trastorns psicològics importants provocats per un greu defecte físic, per exemple–.

La gran majoria de les operacions de cirurgia plàstica amb finalitat cosmètica o estètica, doncs, les realitzen clíniques i centres privats. Però el principal problema d'aquest sector de la medicina privada és la proliferació de suposats especialistes que treballen sense la necessària autorització dels col·legis de metges ni de les associacions professionals. Per evitar complicacions amb les autoritats sanitàries, aquests professionals de la medicina no especialitzats –sovint anomenats "cirurgians ambulants"– canvien constantment de lloc de residència i ofereixen ràpides intervencions quirúrgiques que requereixen una hospitalització molt breu. Són les anomenades "operacions de cap de setmana" o "half day" (mitja jornada).

Les persones que realitzen aquesta mena d'operacions sense garantia ni acreditació oficial aprofiten la credulitat d'una clientela formada majoritàriament per dones que volen fer-se rebaixar el gruix de les cuixes, fer-se desaparèixer la cel·lulitis o fer-se augmentar el volum dels pits. Tot, en un període de temps massa curt per garantir l'absoluta eficàcia del tractament. Tot i això, la possibilitat d'entrar en una clínica divendres i anar a treballar al dilluns següent és massa golosa per deixar-la escapar, i l'èxit d'aquest tipus de tractaments no només està assegurat, sinó que va en augment.

En els darrers anys s'han produït nombrosos casos de frau en aquesta mena de clíniques on opera personal no qualificat. La majoria s'han pogut detectar per les pròpies denúncies dels clients. Empreses que es comprometen a garantir la pèrdua d'un bon nombre de centímetres o a tornar els diners, amaguen darrere d'aquesta promesa el seguiment d'un règim estricte durant la resta de la vida dels pacients. Altres